

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, dne 3. novembra 1932.

Štev. 127.

Konec kmečkega moratorija

Trgovstvo je nasprotovalo prejšnjemu zakonu o zaščiti kmeta predvsem vsled moratorija za kmečke dolgove, ki je bil uveden s tem zakonom. Vsled tega moratorija je mahoma bil odvezet kmetovalcu vsak kredit in zato je bil moratorij prav tako škodljiv za kmetovalca ko za obrtnika in trgovca, ki nakrat ni mogel dobiti denarja za svoje blago. Enoдушna zahteva vsega trgovstva in obrtništva, pa tudi vseh razsodnih kmetovalcev, je bila zato, da treba kmečki moratorij odpraviti in ta zahteva bo sedaj po vsej verjetnosti tudi v polnem obsegu uresničena.

Narodni skupščini je bil namreč te dni predložen novi zakonski načrt o zaščiti kmetov in o ureditvi kreditnih odnosov v državi. Novi zakonski načrt ima 47 členov, od katerih so za trgovce in obrtnike zlasti važni prvi členi, ki govore o kmečkem moratoriju.

Novi zakonski načrt najprej ostro definira pojem kmetovalca, kar je bilo nujno potrebno, ker so sedaj uživali dobrote moratorija ljudje, ki so bili vse preje ko kmetovalci. Za kmeta v smislu novega zakona se smatrajo samo osebe, ki obdelujejo zemljo sami ali s člani svoje rodbine in katerih obdavčni dohodki izvirajo pretežno od kmetijstva in če njih posestvo ne obsega več ko 50 ha ali pri rodbinskih zadržah 100 ha obdelane zemlje.

Člen 3. A. določa nato, kako imajo kmetovalci plačati svoje dolgove in pravi:

Kmečki dolžniki bodo zadostili svojim obveznostim v času, določenim v § 1. napram upnikom tako, da bodo plačali letno 8 odstotkov na račun obresti in 2 odstotka na račun odplačila dolga. Pri amortizacijskih posojilih letna anuiteta ne sme znašati več kakor 10 odstotkov, a obrestna mera ne več kakor 9 odstotkov. Če je dogovorjena nižja obrestna mera ali nižji obrok odplačila, je veljaven za dolžnika ta dogovor. V kolikor obrestna mera ni dogovorjena niti določena od sodišča, velja obrestna mera, predpisana po zakonu. To plačilo bo vršil dolžnik tako, da bo polovico plačal v dogovorjenem roku, ali če je za odplačilo dogovorjenih več rokov, v prvem roku, a drugo polovico najdalje do 30. oktobra 1933. Če roki plačila niso posebej določeni, mora plačati dolžnik prvo polovico najdalje do 31. decembra 1932, drugo polovico pa do 30. oktobra 1933. Ziranti in sodolžniki, ako to niso denarni zavodi, izpolnjujejo obveznosti enako, kakor glavni dolžnik.

Nato zakon ostro prepoveduje pod težkimi globami večjo obrestno mero in določa, da se vse prisilne prodaje premičnin in nepremičnin kmetov ustavijo za dobo enega leta.

Vse te ugodnosti pa ne veljajo za dolgove, ki jih je kmet napravil pri trgovcu ali obrtniku za blago in za terjatve, ki izvirajo od potreb kmetijskega gospodarstva. In kar je še posebno važno, mora plačati kmetovalec vse te dolgove, tudi če izvirajo iz zadnjega leta pred tem novim zakonskim načrtom, torej tudi iz dobe kmečkega moratorija. To jasno pravi člen 6. A., ki se glasi:

»Od predpisov §§ 1. do 5. so izvzeti poleg javnih dajatev in dolgov iz nakupa potrošnih predmetov iz zadnjega leta pred uveljavitvijo tega zakona tudi dolgovi kmetov, napravljeni po 20. aprilu 1932 ali v dobi uveljavnosti tega zakona. Nadalje so izvzete terjatve na račun vzdrževalnine, ki jo mora plačati kmet dolžnik kaki osebi, ter terjatve, ki potekajo iz kazenskih dejanj; terjatve na račun plač in mezd oseb, ki so zaposlene v gospodinjstvu ali gospodarstvu dolžnika; terjatve za kupnino in stanarino; terjatve zdravnikov in lekarnarjev za stroške lečenja dolžnika ali članov njegove rodbine, ki žive v skupnem gospodarstvu; zaostali pogrebni stroški in terjatve obrtni-

kov za izvršena obrtniška dela, ki potekajo iz dobe zadnjega leta pred uveljavitvijo tega zakona.

B. Za dolgove, napravljene po 20. aprilu 1932, se lahko smatrajo samo oni dolgovi, ki so stvarno novi, ne pa taki dolgovi, ki so nastali z novacijo, to je z obnovo starih dolgov potom prolongiranja menic in slično.

S tem je kmečki moratorij dejansko odpravljen in upravičeni ter utemeljeni zahtevi trgovstva je ustrezno. Upati je, da bo tudi parlament osvojil ta zakonski načrt in potem bo gospodarstvo prišlo zopet

v poln obrat in konec bo velike škode, ki jo je prizadeval moratorij tako trgovini, obrti in industriji, ko tudi kmetovalcem.

Nov zakonski načrt določa dalje, kako se znižajo dolgovi prezadolženim kmetom. Obrestna mera se bo maksimirala po zadržanju denarnih zavodov. Tudi za zaščito denarnih zavodov in vlagateljev ima zakon obsežna določila. Kazenske sankcije so ostre, jasen dokaz, da hoče zakonodajalec zatrepi vsako oduševstvo.

Glavna prednost novega zakonskega načrta je v tem, da je z njim konec kmečkega moratorija.

Trgovina s kurivom v največji stiski

Nedopustno krošnjarenje z drvni mora mestno tržno nadzorstvo temeljito odpraviti

Mesto da bi se krošnjarenje odpravilo, smo v zadnjem času dobili novo krošnjarenje in sicer z drvni. Dan na dan prihajajo v Ljubljano iz bližnje in daljne okolice vozovi z drvni, ki jih ponujajo kmetje in prekupčevalci, potem ko jih niso mogli prodati na trgu, od hiše do hiše. Pa ni le zadosti tega nedopustnega krošnjarenja, za nameček so se pojavile v Ljubljani še tvrdke, ki kar na debelo akvirirajo naročnike v Ljubljani, čeprav niso same ne producenti, niti nimajo svojega stajališča v Ljubljani, niti ne obrtnega lista v mestu. Pripomniti je treba, da je med temi prodajalci zelo malo ali skoraj nič kmečkih producentov, pa čeprav se nekateri skrivajo v kmečki obleki, ker navadno ponudi kmet, ki ima doma večjo količino drv, te trgovcu in mu jih proda vse hkrati, da mu ni treba za vsak voz iti v Ljubljano, kjer na vse zadnje niti ni gotov, če bo drva tudi prodal. Popolnoma zgrešena bi bila zato misel, da je treba še nadalje trpeti to divje prodajanje drv od hiše do hiše, ker bi se s tem pomagalo kmetu, ker se dejansko pomaga samo prekupčevalcem, ki s svojim potiskanjem cene navzdol vse prej ko pomagajo kmetu. Baš v interesu kmeta bi bilo, da bi se to nedopustno krošnjarenje z drvni popolnoma zatrla.

Pa tudi z ozirom na legalno trgovino z drvni, ki plačuje davke, zaposluje ljudi in skrbi, da je Ljubljana tudi v najostrejši zimi preskrbljena s kurivom, bi se moralo to krošnjarenje z drvni brezobzirno zatrepi. Kajti danes je položaj takšen, da je obstoj trgovine s kurivom nad vse resno ogrožen. Ostra konkurenca med ljubljanskimi trgovci s kurivom samimi je že itak potisnila cene prav na najnižjo točko, da je zaslužek do skrajnosti minimalen. In še ta najbolj skromen zaslužek odjedavajo legalnim trgovcem prekupčevalci. Pri tej priliki moramo poudariti še drugo žalostno dejstvo, da

za letošnjo zimo ni kupil niti en državni niti en banovinski in ne en mestni urad ali zavod niti enega metra drv pri ljubljanskih trgovcih.

Uradi kratkomalo trgovcev s kurivom ne poznajo, ko gre za dobave. Ali je čuda, če imajo trgovci občutek, da so samo zato tu, da brez stvarne koristi zaposlujejo 100 nameščencev, da plačujejo vse mogoče davke in dajatve, zaslužek pa gre raznim prekupčevalcem, ki se znajo pod pretvezo, da so producenti, spretno izogniti vsakemu plačevanju davkov.

Zato so ljubljanski trgovci s kurivom docela upravičeni, da zahtevajo od mestnega tržnega nadzorstva, da s primernimi ukrepi zaščiti legalno trgovino s kurivom pred popolnim propadom. To tem bolj, ker je zahteva trgovcev s kurivom skromna, saj zahtevajo ti samo to, da se od zunanjih dobaviteljev zahtevajo vse te davštine in dajatve, kakor jih mora plačevati ljubljanski trgovec s kurivom. Konkurenca pa naj ostane, ker te se ljubljanski trgovci ne boje, če velja enaka pravica, pa tudi enaka dolžnost za vsakega. Naravnost nepojmljivo pa je, da tem prekupčevalcem z drvni ni treba izpolnjevati niti obrtno policijskih, oziroma tržnih predpisov.

Mestno tržno nadzorstvo naj zato v polni meri stori svojo dolžnost in ugotovi upravičenim zahtevam trgovcev s kurivom.

Ker je prodaja drv brez obrtnega lista dovoljena samo producentom, se mora pri uvozu drv v mesto strogo kontrolirati, če uvaža drva v resnici producent. Več ko jasno pa je, da ni producent tisti, ki kupuje stoječi les v svrhu trgovskega izkoriščanja. Sploh bi moral imeti vsak producent, ki privozi na trg drva, potrdilo županstva, da so drva v resnici iz njegovega gozda. Uslužbenici mest. dohodarstvenega urada bi z lahkoto izvrševali to kontrolo.

Ze več ko zadnji čas je tudi, da se opozori lesne producente, da se smejo drva izdelovati samo v metrski meri, ker sta bili klafterska in colska mera odpravljeni že leta 1900. Pa tudi v interesu konzumentov bi bilo to, ker se ti na mere po 18, 21 in 24 colov ne razumejo in so vsled tega pri nakupu redno prevarjeni.

Trg za drva je določen v Ljubljani na Grudnovem nabrežju. Kakor velja za živila, da se smejo prodajati samo na trgu in v določenem času, tako bi moralo biti določeno tudi za drva. Če se smejo prodajati drva od hiše do hiše, potem je posebej določen trg sploh brez smisla.

Prekupčevalci in trgovci z drvni, ki imajo svoja skladišča, stajališča in obrtne liste izven Ljubljane, smejo po zakonu dobavljati drva v mesto samo proti predhodnemu pismenemu naročilu naročnika. Če tega nimajo, bi jih morala obrtna oblast kaznovati in jih prisiliti, da prijavijo svojo obrt v Ljubljani.

Pa še nekaj je treba poudariti. Ko bo nastopila huda zima, ne bo na ljubljanskih ulicah nikogar od teh, ki danes ponujajo dan na dan drva po hišah. Takrat bo vse zahtevalo kurivo od trgovca in mu bo zamerilo, če ne bi imel dovolj velikih zalog. Kako naj trgovec s kurivom tvega, da pri takšnih razmerah, kakršne vladajo danes, naroči veliko blaga, pa je čisto nerazumljivo. Zato je tudi v interesu ljubljanskega prebivalstva, da se te nezdrave razmere nehajo in da se z energičnimi ukrepi zaščiti legalna trgovina proti nedopustnemu krošnjarenju s strani prekupčevalcev.

Vse dolžnosti do države in javnosti izpolnjuje trgovec s kurivom vestno in točno, čas je da bi tudi javnost izvršila svojo dolžnost in ne dovolila, da umazana konkurenca ubija trgovino z drvni. In prodaja drv brez obrtnega lista je umazana konkurenca, ki je tudi iz državnih fiskalnih ozirov nedopustna.

Upamo zato, da bo zahtevi trgovcev s kurivom v polnem obsegu ugodeno.

BANOVINSKI KULUK TREBA PLAČATI

Davčna uprava Ljubljana mesto razglašala: Vsi zavezanci, ki so bili dosedaj brezuspešno opominjani, da plačajo banovinski kuluk, ki jim je predpisan za leti 1930 in 1931, se pozivljejo da v izogib nadaljnjih izvršilnih stroškov plačajo takoj na banovinskem kuluku za omenjeni leti predpisane zneske, ker bi se sicer v najkrajšem času vršil rubež njih premičnin.

Sadna razstava v Mariboru

V okvirju kulturnih in gospodarskih prireditvev, ki se vrše prihodnje dni med 5. in 7. novembrom v Mariboru pod nazivom »Maribor v jeseni«, bo zlasti pomembna velika sadna razstava, katero organizira »Združenje sadnih trgovcev in eksporterjev« Dravske banovine. Poleg članov imenovanega združenja se bodo razstave udeležili tudi številni sadni producenti, tako da bo nudila zanimiv pregled naše letošnje sadne letine. Razstava bo nameščena na veliki verandi pivovarne Union. Vršijo se že dalje časa priprave in po dosedanjih številnih pripravah razstavljalcev bo to ena največjih sadnih razstav, kar jih je dosedaj bilo v naši domovini. Zanimiva bo zlasti iz tega vidika, ker bo ponazorjevala našo sadno trgovino s posebnim oziranjem na sadni izvoz. Dosedanje naše razstave in sejmi so bili po veliki večini organizirani tako, da so nudili le pregled naše sadne produkcije z vsemi neštevilnimi sadnimi vrstami, ki napolnjujejo žalibog naše sadne vrtove, pa nimajo praktične vrednosti za trgovino. Marib. razstava pa bo poučna tako za trgovca in eksporterja, kakor za pridelovalca. Prvima bo pokazala nazorno, kake vrste pridejo za veliko trgovino v poštev, kako mora biti sadje izbrano in opremljeno za trgovino, producent pa bo lahko razbral, kako sadje se mu izplača najbolj pridelovati in kako ga mora gojiti ter odbirati, da bo dosegel čim lepše uspehe. Dobil bo lahko tudi zveze z našimi izvozniki ter si jih utrdil za prihodnjo sadno sezono.

Ker je letos zlasti na Štajerskem dobra sadna letina ter se je pridelalo kakovostno dobro sadje, bo razstava tudi velikega propagandnega pomena, posebno ker se pričakuje velikega obiska tudi izven Slovenije. Prirediteljem se je posrečilo dobiti na železnici četrtnsko vožnjo, kar bo vsakakor močno vplivalo na obisk tudi iz oddaljenejših krajev. Legitimacije za četrtnsko vožnjo se dobe pri vseh izpostavah »Putnika«.

Kontingentiranje uvoza rodilo v Nemčiji silno draginjo

V zadnjem času v Nemčiji kar neprestano rastejo cene za živila. Ker pa se obenem znižujejo plače, je beda zlasti nižjih slojev vedno večja. Krivda za to povišanje cen pa zadene samo veleagrarce, oziroma nemško vlado, ki vodi svojo trgovinsko politiko čisto po volji in zahtevi veleposestnikov. Ti zahtevajo visoke zaščitne carine za vse kmetijske pridelke, ti so zahtevali kontingentiranje izvoza in ti so s temi ukrepi dosegli, da so cene za živila v Nemčiji tako visoke, ko nikjer drugod. Samo par primerov: Po povišanju uvozne carine na mast, je poskočila cena masti za 45 odstotkov. Dočim je bil v juniju funt (pol kg) masti še po 48 do 60 pfenigov, se mora danes plačati že 75 do 85 pfenigov, to je 12 do 13⁷⁰ dinarjev za pol kile. Prav tako se je podražil tudi loj, ki velja danes že 19²⁰ Din za kilo. Podobno je tudi s cenami za sirovo maslo. V juniju je veljal funt sirovega masla v Nemčiji od 19²⁰ do 20⁸⁰ Din, sedaj pa se ga ne dobi pod 24 Din. Ravno tako so vsled kontingentiranja uvoza narasle tudi cene živine. Govedina, ki se je plačevala v juniju še po 60 do 80 pfenigov, velja danes že 80 do 120 pfenigov, to je 16⁸⁰ do 17⁶⁰ Din za pol kile. Še bolj se je podražila svinjetina, ki velja že do 40 Din kg. Teletina pa spada že med delikatese, saj velja pol kile teletine že do 32 Din. Meso si danes morejo privoščiti v Nemčiji sploh samo bogatejši sloji, za navadne ljudi so same kosti, ki pa tudi že veljajo 25 do 30 pfenigov ali 3⁴⁰ do 4⁸⁰ Din funt. Kamor človek stopi, povsod ista pesem. Vse toži nad neznosno draginjo, ki jo je povzročila veleagrarne politika nemške vlade.

Trošarina na vino se plačuje le enkrat

Opozorilo trgovcem na debelo

Te dni so prejeli trgovci na debelo, ki prodajajo tudi alkoholne pijače, od glavnega oddelka finančne kontrole poštne poloznice, da v smislu čl. 103 točke 2. št. 2 trošarinskega pravilnika plačajo pavšalno trošarinsko takso. Ker plačujejo to takso že trgovci detajlisti — in samo tem prodaja grosist — bi se plačevala dejansko trošarinska taksa dvakrat, česar pa ne zahteva zakon. Zato je edino pravilno, da so se trgovci grosisti proti temu plačilu pritožili. Enako naj store vsi trgovci, ki bi prejeli sličen opomin davčne kontrole. Pri tem naj se poslužujejo teh argumentov.

Vsled splošne gospodarske krize so moralni trgovci detajlisti zelo omejitelj svoja naročila in zato ne morejo nekateri kupovati špirita in žganja v količinah nad sto, oziroma 25 litrov. Trgovci-grosisti so bili zato prisiljeni, če so hoteli ustreči svojim odjemalcem, da jim dobavljajo tudi manjše količine. To pa so mogli storiti le, če so imeli pravico prodajati alkoholne pijače tudi na drobno. Zaposlili so zato za potrebno dovoljenje in ga tudi prejeli. Niso pa izvršili prodaje v smislu člena 3, toč. 1. pravilnika o trošarinski taksi, ki pravi: »Za točenje pijač na drobno se smatra prodajanje vseh ali samo nekaterih vrst alkoholnih pijač v vseh količinah tako za goste v odrejenih lokalih kakor tudi za potrošnike zunaj prostorov obratovalnice.« Grosisti so si tako proti svoji volji pridobili dovolilo za prodajanje alkoholnih pijač na drobno, kakor da bi bili točilci na drobno, ker ni bilo druge možnosti, da vodijo svojo trgovino v polnem obratu dalje.

Če namreč ne bi imeli tega dovolila, bi njih odjemalci — to so trgovci detajlisti — kupovali žganje in špirit pri trgovcih na drobno in zato seveda tudi plačevali višje cene, ker so pač v trgovini na debelo nižje. Jasno je zato, da trgovcev-grosistov, ki prodajajo alkoholne pijače svojim odjemalcem tudi na drobno, ni smatrati kot točilce alkoholnih pijač, ker to dejansko niso. Zato pa tudi ni od njih pobirati trošarinske takse.

To je tudi jasno iz zakonskih določil. Kakor se preje ni plačevala državna in banovinska trošarina dvakrat, tako se tudi njeno nadomestilo, to je pavšalirana trošarinska taksa nima dvakrat plačevati. Člen 103 trošarinskega pravilnika v točkah 2 in 6 to čisto jasno določa, da se pobira trošarinska taksa le pri prodajalcih na drobno, ki prodajajo potrošniku, ne pa pri prodajalcih na debelo, ker ti prodajajo samo trgovcem detajlistom. V izpodbijanih in dopolnitvah v pravilniku za izvrševanje zakona o državni trošarini z dne 22. junija 1932. št. 50.750 v členu 103, točka 6. se jasno pravi, da točilci pijač na debelo ne plačujejo trošarinske takse.

Da trgovci grosisti nimajo plačevati trošarinske takse, je razvidno tudi vsled tega, ker ti prodajajo navadno le špirit in špirituzne pijače, ne pa sadnega žganja. Iz vseh teh razlogov je jasno, da dvojno plačevanje trošarinske takse ni v nobenem pogledu upravičeno, ker je nasprotno zakonskim predpisom. Pritožba trgovcev-grosistov je zato upravičena!

Iz delovanja Združenja trgovcev v Kranju

V petek, dne 28. oktobra t. l. se je vršila pod vodstvom predsednika Fr. Sireca seja Združenih trgovcev za srez Kranj, na kateri so se obravnavala vsa aktualnejša gospodarska vprašanja. Predsednik je poročal o kliringih, ki obstajajo med nami in raznimi državami ter o njih praktično dobri in slabi strani. Dalje je poročal o poteku proučevanja novega zakona o razdolžitvi kmetov, kakor o predlogih zakona o decentralizaciji in koncentraciji, s katerim bodo dobile naše banske uprave širši pomen. Predsednik je razložil vzroke zakasnitve zasiedanja davčnih odborov, ki šele sedaj razpravljajo. Svoječasni davčni predlogi so se znatno zvišali in hotelo se je, da bi davčni odbori razpravljali na podlagi teh povišanih predlogov, kar bi pa bilo napačno. Sedaj je minister dr. Albert Kramer z osebo intervencije dosegel, da davčni odbori razpravljajo na prvotnih predlogih. Soglasno je bilo zato sklenjeno, da se ministru dr. Albertu Kramer-ju pošlje zahvalna brzojavka za doseženi uspeh, s katerim je davkoplačevalce obvaroval čezmernega obdajanja.

Razpravljalo se je o zelo umestni akciji Narodne odbrane, ki pozivlja vse ustanove, da kupujejo le blago domačega izvora. Sklenilo se je, da se za enkrat razpošlje poslani razglas našim članom in da se bo tozadevno sklicala še posebna seja, ki bo razpravljala, kako bi se podzela širša akcija.

Iz tajniškega poročila se je razvidelo, da se je nedovoljeno posežanje trgovskih potnikov pri privatnih strankah, kakor krošnjarstvo, v zadnjem času posebno razpaslo in se je tozadevno sklenilo povzeti večjo akcijo, o kateri pa bo uprava podrobneje sklepala na svoji prihodnji seji. Glede letošnje davčne odmere so se potom okrožnice opozorili vsi naše člani, da smejo pri določitvi davčnega čistega dobička osebno prisostvovati seji davčnega odbora in to v času, ko se razpravlja o njih zadevi. Istotako so bili člani tudi opozorjeni s posebno okrožnico glede vložitve prijave za zgradarino.

Dalje se je konstatiralo, da se je v zadnjem času posebno razpaslo šušmarstvo, t. j. trgovanje brez obrtnega dovoljenja. V tem pogledu varuje združenje interese trgovine na ta način, da kršitelje redno ovaja poleg sreskemu načelstvu še davčni upravi, da jih primerno obdači.

Dognalo se je tudi, da nekateri brivci prodajajo kozmetične predmete, kakor tudi slaščičarji tuje izdelke in lekarnarji blago, ki spada v drogerijsko obrt, brez predpisane dovoljenja za trgovanje s temi predmeti. Vse te opozarjamo, da prenehajo s trgovanjem teh predmetov oziroma, da zaprosijo za obrtno dovoljenje.

Monopol šolskih zvezkov je povzročil velik mered, ker se zvezki prodajajo brez trgovskega posredovanja direktno šolskim vodstvom, oziroma učiteljsstvu, in ker izvršuje državna tiskarna naročila zelo neredno. Tozadevno je združenje naslovilo posebno spomenico na ministra za trgovino in industrijo Ivana Mohoriča, ministra dr. Alberta Kramerja, na prosvetno ministrstvo kakor tudi na Državno tiskarno in bansko upravo v Ljubljani, da se napravi red v trgovini s šolskimi zvezki in knjigami.

Izvršile so se volitve šolskih odborov trgovskih nadaljevalnih šol in so bili za Kranj izvoljeni: za predsednika Fr. Sirec, za odbornike: Rudolf Hlebš, Anton Adamič in dr. Fredo Crobath, v nadzorstveni odbor pa Matija Koki in Ivan Savnik.

Za trgovsko nadaljevalno šolo v Škofji Loki: za predsednika Anton Savnik, za odbornike Janko Potočnik in Anton Kašman. Kot pregledovalca računov in v nadzorstveni odbor pa Bergant Ivan in Konrad Pacher. Sklenilo se je pozvati še občini Kranj in Škofja Loka, kakor tudi Zbornico za TOI v Ljubljani, da imenujejo v te šolske odbore svoje zastopnike. Nadalje se je sklepalo, da bi se v Trzliču otvorili nekakšni trgovski tečajji, ker je za šolo premalo učencev.

Iz poteka seje, kakor iz splošnega zanimanja članov je razvidno, da se članstvo vedno bolj zaveda velike koristi, katere jim nudi organizacija.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Škrohi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72

Uvoz tkanin se manjša

Vsled lepega razvoja domačih tekstilnih fabrik pa tudi vsled deviznih težkoč se stalno manjša uvoz tekstilnega blaga v Jugoslavijo. Samo uvoz umetne svile je narastel in sicer od 80 vagonov na 84 (v prvih devetih mesecih t. l.). Ta porastek pa nam je omogočil, da smo znižali uvoz svilenih tkanin na minimum.

Padeč uvoza tkanin v prvih devetih mesecih v letih 1930—1932 se najlepše vidi iz teh številok.

V milijonih dinarjih smo izvozili v prvih devetih mesecih:

	bombažnih	volnenih	svilenih	skupno
			ikanin	
1930	520.5	270.9	99.7	891.3
1931	328.9	186.2	64.1	579.2
1932	164.2	102.9	13.2	280.7

IZPREMEMBA V ČLANSTVU ZBORNICE ZA TOI V LJUBLJANI

Minister za trgovino in industrijo je imenoval za člana v industrijskem odseku ljubljanske Zbornice TOI ing. Oskarja Dračarja, tovarnarja v Mariboru, za njegovega namestnika pa ing. Antona Klinarja, člana uprave Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani.

Skupni davek na poslovni promet od bencina itd.

V najkrajšem času se prične v smislu novih predpisov mešati bencin s špiritom v posebnih za to prirejenih mešanica. Na mešanico bencina in špirita ni določen skupni davek in se tudi ne bo pobiral, pač pa na denaturirani špirit po tar. postavki 136 in na bencin po tar. post. 208 tarife. Mešanica špirita in bencina torej podlega v svojem prometu obtemu prometnemu davku.

Potniška tarifa na naših železnicah se spremeni

Železniški minister inž. Radivojević je izjavil novinarjem, da se vprašanje nove potniške tarife na železnicah že proučuje. Izvršile se bodo nekatere olajšave in spremembe, ki so v praksi že obstojale in to iz gospodarskih, kulturnih in nacionalnih ozirov. Treba je poudariti, je nadaljeval minister, da smo glede tarife za tretji razred najcenejša država v Evropi. Le periodičnih kart, ko tudi ne kart z določenim okolišem za pavšalno ceno še nimamo.

Na vprašanje novinarjev, če misli ministrstvo v svrhu pospeševanja turisticke uvesti čim večje število turističnih vlakov po čim bolj znižanih cenah, je izjavil minister: Vprašanje teh vlakov se bo definitivno uredilo v najkrajšem času z nabavo motornih strojev, oziroma avtobusov na tračnice, s čimer se bo potniški promet bolj oprijel železnic.

Na vprašanje, če bodo avtobusi še naprej konkurirali z železnicami, je odgovoril minister, da se bo z uvedbo motornih strojev, oziroma avtobusov na tračnice onemogočila konkurenca avtobusov, ki zelo konkurirajo na cestah, ki gredo ob železniški progli.

Sovjetska zunanja trgovina

Po sovjetskih podatkih je bilo v prvih osmih mesecih t. l. izvoženo v sovjetsko Rusijo 10,639.000 ton blaga v vrednosti 359,073.000 rubljev, uvoženo pa 1,571.000 ton blaga v vrednosti 506,592.000 rubljev. Sovjetska trgovinska bilanca je torej bila deficitna za okoli 150 milijonov rubljev.

Od izvoza odpade 21.3% na kmetijske pridelke, 60.8% na sirovine in polfabrikate in 17.9% na gotove izdelke. Od uvoza odpade na živila 8.6%, na sirovine in polfabrikate 25.9%, na gotove izdelke 64.4% in na živino 2%.

V sovjetski zunanji trgovini zavzema prvo mesto Nemčija, ki je izvozila iz Rusije v prvih osmih mesecih letošnjega leta blaga 66.3 milijonov, uvozila v Rusijo pa za 233.7 milijonov rubljev. Na drugem mestu je Anglija s skupnim prometom v višini 167.5 milijonov rubljev, od katerih odpade na izvoz iz Rusije 86.8, na uvoz pa 76.6 milijonov rubljev. Na četrtem mestu so Združene države Sev. Amerike s skupnim prometom 31.03 milijonov rubljev, na kar sledi Francoska z 21.3, Češkoslovaška z 11.3 in Japonska z 8.5 milijoni rubljev skupnega trgovinskega prometa.

Češkoslovaška je primeroma le slabo udeležena v zunanji trgovini Rusije. Po češkoslovaških podatkih je v osmih mesecih t. l. Češkoslovaška uvozila v Rusijo za 117 milijonov Kč, izvozila iz Rusije pa za 105 milijonov Kč. Ker je po mednarodnem tečaju en rubelj enak 17 češkim kronam, je znašal celoten trgovinski promet Češkoslovaške s sovjetsko Rusijo le okoli 13 milijonov rubljev.

XIV. Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec v Savinjski dolini, 31. oktobra 1932. Včeraj so bili prodani zadnji ostanki letine 1932 in sicer po cenah do Din 40.— za 1 kg. Tudi za letnik 1931 je nekaj zanimanja in se je plačalo po kakovosti do Din 6.— za 1 kg.

V tukajšnji Javni oznamovalnici za hmelj se je do danes signalno 1655 težkih bal po 150 kg. — Društveni odbor.

Po svetu

Na dan praznika štednje je Nj. Vel. kralj Aleksander izjavil: »Varčevanje je podlaga sreče za vsako rodbino, pa tudi države in njene gospodarske svobode in samostojnosti.«

Msgr. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru in eden vodilnih mož spodnještajerskega katoliškega slovenskega življenja, je nenadoma umrl v ponedeljek, zadet od možganske kapi. Slava njegovemu spominu!

Poljski zunanji minister Zaleski je iz zdravstvenih ozirov odstopil ter bo najbrže imenovan za veleposlanika v Londonu ali Parizu. Za njegovega naslednika je imenovan polkovnik Beck, doslej drž. podtajnik v zun. ministrstvu.

Washingtonska vlada pripravlja veliko povišanje carin na vse japonske uvozne predmete. Ker bo japonska vlada odgovorila na to povišanje z represalijami, je računati z gospodarsko vojno med Japonsko in U. S. A.

Za predsednika higijenskega odbora pri Zvezi narodov je bil izvoljen dr. Štampar, jugoslovanski delegat in bivši šef zdravstvene službe v Jugoslaviji.

Razorožitvena konferenca se sestane dne dne 3. novembra pod predsedstvom Hendersona v Ženevi.

Angleški parlament je odklonil predlog delavske stranke, da se odpravi uvozna carina na žito.

Bolgarski učitelji niso prejeli še plač niti za mesec julij.

Delavsko stranko namerava razpustiti bolgarska vlada, ker so v zadnjem času vedno bolj pogosti komunistični nemiri.

V proslavo neodvisnosti Albanije bo poslala italijanska vlada v Tirano 10.000 italijanskih vojakov; nacionalistični krogi v Albaniji se vsled tega zelo razburjajo.

Na Dunaj je prišlo več ameriških vinskih trgovcev, ki se že pogajajo za nakup vina za slučaj, da zmaga pri volitvah Roosevelt.

Cena bakra se je zopet znižala in sicer od 6.25 centa na 5.30.

Prvi državni suficit po dolgem času. Po poročilu finančnega ministra je zaključila Danska proračunsko leto s suficitom v višini 88.584 kron. Dohodki so znašali 332.6 milijonov kron, izdatki pa 332.5 milijonov.

Vloge v madjarskih bankah padajo še nadalje in so padle letos za 184.5 milijonov pengov; pa tudi vloge na tekoči račun so padle in sicer za 100 milijonov pengov.

Del cesarskih dragocenosti iz bivše cesarske palače v Pekingju namerava prodati Čangkajšek. Gre za umetnine in dragocenosti v vrednosti 350 milijonov dolarjev.

Železniškega materijala za 20 milijonov mark bo Nemčija dobavila Turčiji.

Za en milijon pengov (10 milijonov Din) je kupila madjarska vlada vina za vojsko.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna **Dr. G. Piccoli** Ljubljana, Dunajska c. 6

»Trgovski Tovariš«

Zadnja številka te naše odlične gospodarske revije prinaša zopet zelo bogato vsebino, da dela »Trgovski Tovariš« v resnici čast slovenskemu trgovstvu. Naj bi zato slovenski trgovci marljivo segali po tej reviji in naj bi ne bilo večjega trgovca, ki ne bi bil naročen na »Trgovskega Tovariša«. Naročnina je zelo nizka in velja za vse leto samo 36 Din. Naroča se pri upravi »Trgovskega Tovariša« v Ljubljani, Trgovski dom.

Vsebinska 10. številka »Trgovskega Tovariša« je: 0 sodobni arhitekturi — Arhitekt Josip Costaperaria. — Stresa — Drago Potočnik. — Česa je treba za trgovski poklic — Peter Silec. — Naše gospodarstvo v septembru in oktobru. — Gospodarska književnost — Trgovinska politika — Dr. Albin Ogris. — To in ono — Stečajni in prisilne poravnave v mesecu avgustu in septembru 1932 — Bilanca socialnega varovanja v letu 1931 — Nekaj statistike o kmečkih dolgovih — Dohodek carinarnic — Kako aktivirati našo trgovinsko bilanco — Pokojninski zavod za zasebne nameščenice v Ljubljani — Medbalkansko gospodarsko sodelovanje — Brezposelnost v svetu — Shakespeare in inflacija — Inverzije obrestne mere v preteklosti.

V vsakem mestu drugačne cene živil

Pod tem naslovom smo objavili cene živil, ki veljajo v raznih mestih Jugoslavije, kakor jih je ugotovilo zagrebško tržno nadzorstvo, torej uradna institucija, v katere delokrog spadajo cene živil. Preprečani smo bili, da bo o tem nemogoča vsaka debata o točnosti navedenih cen in zato smo tudi objavili uradne podatke o cenah. Objavili pa smo te cene, da opozorimo na neorganiziranost, ki še vedno vlada na naših trgih. Obenem pa smo hoteli tudi pokazati, kje je še možna uspešna kupčija, kajti če velja za nekatere predmete prevelika razlika v ceni, potem je jasno, da je ponudba za te predmete prenizka.

Jasno pa je, da teh prevelikih razlik v cenah niso niti najmanje krivi trgovci in zlasti ne slovenski, ki so dovolj znani po svoji solidnosti in veliki konkurenčni sposobnosti. Kdor pa je konkurenčno sposoben, ta nikdar ne zahteva previsokih cen. Zlasti pa to velja za slovenske detaljiste, ki morajo k vsem drugim težkočam prenašati še najostrejše in krivično konkurenčno raznih konzumnih in zadržnih trgovin. In če so slovenski detaljisti kljub vsem privilegijem konzumov in zadržnih trgovin še vedno z njimi konkurenčni ne samo glade kakovosti blaga, temveč tudi v cenah, potem je več ko dovolj jasno, da prevelika razlika v cenah živil ne gre niti najmanj na račun trgovcev, najmanj pa naših slovenskih.

Krivda leži čisto drugod. Na eni strani niso železniške tarife prilagojene zahtevam trga. Tako bi n. pr. morala biti prevoznina za moko minimalna, da ne bi smela povzročevati že prevoznina prevelike razlike v cenah živil. Vendar ne gre, da mora pasivna pokrajina poleg izdatkov za živila, plačevati še visoke prevozne pristojbine, ki so v zadnjih posledicah nov prispevek za aktivne pokrajine.

Razni karteli, proti katerim je zlasti slovensko trgovstvo že opetovano in energično nastopilo, so nadalje vzrok, če so cene nekaterim predmetom previsoke. Ti karteli diktirajo cene in konzumentom

prav tako ko trgovcem, ki morajo dostikrat brez vsakega dobička prodajati blago le v korist kartelom.

Pa tudi davčna obremenitev je v znatni meri kriva, če je razlika v cenah kje prevelika. Kjer se davki tako rigorozno izterjujejo, kakor v naši banovini, tam ne morejo biti cene tako nizke, kakor v banovini, kjer davčna uprava ne posluje tako točno in kjer je že tako velika razlika v samih davčnih predlogih.

Pa še več drugih razlogov je, da je danes popolno izenačenje cen sploh nemogoče. Vse te vzroke bi bilo treba odpraviti in s tem naš trg tako organizirati, da bi bila vsaka pretirana razlika v cenah napačna. In če bi se pustila trgovini popolna prostost, bi bilo to tudi hitro doseženo, ker bi povsod nastopila tako ostra konkurenca, da bi bila vsaka pretirana razlika v cenah nemogoča. Z raznimi posebnimi občinskimi davki, uvozninami in taksami pa se svobodna trgovina vedno bolj omejuje in v tem je glavni vzrok, če potem nastaja prevelika razlika v cenah.

Prevelika razlika v cenah je posledica naših splošnih razmer, naše neorganiziranosti, ki se kaže na vsakem koraku. In na to neorganiziranost smo hoteli opozoriti in to je bil naš namen, da smo objavili cene, kakor jih je navedlo zagrebško tržno nadzorstvo. Žalobog pa niso bile te navedbe čisto točne, kakor nam pišejo iz Celja. Tako se je prodajala moka št. 0 v Celju še pred kratkim po 325, čeprav mora detaljist dodati še papirne vreče, ki veljajo Din 8— za kilogram, in šele sedaj se je cena dvignila na 350, ker zahteva n. pr. Čakovaški paromlin za moko št. 0 franko Celje že 385 Din. Dobitek, ki ga ima trgovec je torej tako minimalen, da je globoko pod običajno ceno.

Cena za čebulo je navedena za Celje s 6 dinarji za kilogram, kar je čisto napačno, ker velja na drobno po Din 250 do 3— . Nasprotno pa je cena za jajca navedena prenizko, ker po 50 par se več ne dobe jajca.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendencia čvrstejša
Promet Din 1,382.115-06

Minuli teden je v pogledu deviznega prometa le za malenkost popustil napram predzadnjemu tednu, ki je zaključil s skupnim prometom Din 1,542.723-94. Omenjeno nazadovanje deviznega prometa je povzročilo samo zmanjšanje privatnih ponudb, ker je Narodna banka intervenirala v dosedanjem obsegu in dala na razpolago za preko dvestotisoč dinarjev deviznega blaga.

Dnevni devizni promet se je gibal tako-le:

24. oktobra	Din 186.243-93	Newyork
25. oktobra	Din 450.028-67	London
26. oktobra	Din 296.944-46	Pariz
27. oktobra	Din 78.069-05	Pariz
28. oktobra	Din 370.828-95	Trst

Iz gornjih podatkov je razvidno, da je zaključil torkov borzni sestanek z največjim, četrtkov pa z najmanjšim dnevnim deviznim prometom, dočim so na poedinih borznih sestankih prevladovali zaključki v devizah Newyork, London, Pariz in deloma Trst.

Tokrat je bilo potom Narodne banke nabavljeno Newyorka za 49 tisoč Din, Curiha za 44 tisoč Din, prav tolko Londona, Stockholma za 36 tisoč Din, Trsta za 26 tisoč Din in Amsterdama za 3 tisoč dinarjev.

V primeri s prometom predzadnjega tedna (številke v oklepajih) je bil tekom prošlega tedna dosežen v posameznih devizah naslednji skupni promet (vse v tisočih dinarjev): Amsterdam 2 (0), Budimpešta 7 (0), Berlin 65 (153), Bruselj 18 (9), Curih 57 (20), London 505 (101), Newyork 218 (303), Pariz 295 (201), Trst 178 (287), Stockholm 36 (0) in slednjič Wien 0 (469).

Skozi ves pretečen teden so kazale devize na tukajšnji borzi čvrsto tendenco, izvzemši Londona, ki je od ponedeljka (24. m. m.) na petek (28. m. m.) znatno popustil in sicer za celih 533 točke. V četrtek in petek prejšnjega tedna je bil trgovan Stockholm na bazi 971-10 za denar in 1001-10 za blago, medtem ko je bil Curih zaključen na vseh borznih sestankih minulega tedna ob nespremenjenih tečajih (t. j. 1113-85 za blago).

Devize	24. oktobra 1932.		28. oktobra 1932.	
	najnižji	najvišji	najnižji	najvišji
Amsterdam	2310-13	2321-49	2312-90	2324-26
Berlin	1362-08	1372-88	1363-19	1373-99
Bruselj	798-02	801-96	798-85	802-79
Curih	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	193-86	195-46	188-53	190-13
Newyork	5706-86	5735-12	5726-31	5754-57
Pariz	225-65	226-77	225-88	227—
Praga	169-84	170-70	170-01	170-87
Stockholm	—	—	971-10	1001-10
Trst	292-90	295-30	293-90	296-30

Nasprotno pa so temeljem zgornje tabele v času od 24. do 28. m. m. okre-

pile svoj tečaj naslednje devize: Amsterdam (za 2-77 poena), Berlin (za 1-11 poena), Bruselj (za 0-83 poena), Newyork (za 19-45 poena), Praga (za 0-17 poena), Pariz (za 0-23 poena) in Trst za eno točko. Devizi Dunaj in Budimpešta še vedno nista beležili, notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendencia še vedno mlačna; brez zaključkov

Na vseh borznih sestankih zadnjega tedna je beležilo povpraševanje po delnicah Tvornice za dušik, d. d., Ruše Din 125— za komad. Ker pa ni bilo blaga, tudi do zaključkov ni prišlo.

Prav tako ni bil perfektuiran noben zaključek v državnih papirjih. Sicer je bil nujen 8% Blair po nizkem tečaju (38—) na večini borznih sestankov, a kljub temu ni bilo v tem efektu nikaškega prometa. Ta papir je beležil najvišje, t. j. Din 40— v ponedeljek (dne 24. m. m.), v četrtek pa za točko nižje, t. j. 39—. Nasprotno je kazal 7% v svojih blagovnih tečajih od ponedeljka na petek konstantno padanje (36-50, 36—, 35-50, 35-25, 35—), a kljub povpraševanju (35— dne 26. m. m. in 34— na poslednja borzna dneva) ni prišlo do prometa.

Investicijsko posojilo je bilo na sredinem borznem sestanku beleženo z Din 50— za denar, na četrtkovem pa z Din 50— za blago.

Notice 2 1/2% državne rente za vojno škodo so bile od ponedeljka dalje sledeče: Din 170— za denar, Din 177— za blago, Din 173— za denar, brez blaga, od srede naprej Din 175— za denar, za blago pa Din 177—, Din 178— in končno Din 176—.

Tečaj 2. novembra 1932.	ovpraševanje	Ponudbe
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2312 07	2323 43
Berlin 100 M	1362 36	1373 16
Bruselj 100 belg	799 41	803 85
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1108 35	1113 85
London 1 funt	189 75	191 35
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5724 92	5753 18
Pariz 100 fr.	225 77	226 89
Praga 100 kron	170 01	170 87
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	293 79	296 19

Denarstvo

Padec angleškega funta.

Kakor znano, je svetovno denarstvo doživelo poleg drugih iznenadenj pred enim letom tudi to, da je angleški funt, ki je bil dotlej skozi desetletja in desetletja vodilna valuta v svetovnem gospodarstvu, padel z zlate podlage. Na svoji vrednosti je takrat izgubil funt nad 30%. Čeprav je od tedaj kolebal kurs funta kakor koleba tečaj vsakega inflacijskega denarja, se je vendar od februarja letošnjega leta že nagibal k stabilizaciji, saj je do oktobra bil na kurzu 3-45 do 3-50 dolarja. Toda 17. oktobra je ponovno padel in že v nekaj dneh, t. j. 24. oktobra prišel na 3-28 dolarja.

Vzrokov za padec je več. V prvi vrsti ga je kot lansko leto tudi letos pritisnila navzdol jesenska sezona. V jeseni je namreč uvoz večji od izvoza, ker Anglija sedaj uvaža prehranjevalno blago in surovine za industrijo. Kot nadaljni vzrok padca funta se navaja dejstvo, da je Anglija močno znižala obrestno mero, kar je povzročilo, da so inozemci potegnili nazaj svoj kapital. Dalje so se izjalovili spekulativni nameni inozemcev, ki so računali, da bo funt višje stabiliziran; finančno ministrstvo je samo namreč preprečilo njegov porast preko 3-50 dolarja. Končno se smatra kot vzrok

padca tudi to, da je vlada rezervirala devizne sklade za izplačilo ameriškega dolga za termin 15. decembra.

Ako že doslej ni bila jasna bodočnost funta, je odslej še toliko manj; gotovo je samo to, da do stabilizacije še ne bo prišlo tako hitro. Guverner Angleške banke, Montague Norman, je dejal namreč na banketu, ki so mu ga priredili ob priliki ponovne postavitve za guvernerja te banke, to-le: »Ne more se reči, kaj bo s funtom, toda gotovo je, da Anglija ne bo uvedla zlata veljave prej, dokler ne bo imela garancije, da bo novi valutni sistem mogel nemoteno funkcionirati. Poleg tega je potrebno, da se popravijo cene sirovinam tako, da se prilagode proizvodnim stroškom.«

*

Inflacija in gospodarski načrti Rusije

Od aprila do julija je v Rusiji radi inflacije obtok denarja zrastel za 1.268 milijonov rubljev. Da ponovno sanira valuto in olajša krizo, je ruska vlada, kakor javljajo angleški listi, pozvala v Moskvo svojega poslanika Sokolnikova, ki je že l. 1924 kot finančni komisar (finančni minister) reformiral valuto. V zvezi s tem poročajo poljski listi, da so se sovjeti odločili k velikim koncesijam tujemu kapitalu, da bi ga čim več privabili v državo. Tako bi sovjeti radi dali inozemstvu v eksploatacijo ruske južno-zapadne železnice, kitajsko vzhodno železnico (mandžursko), Kamčatko in prodali severno polovico otoka Sahalina (Japonski!). Tudi eksploatacijo nafte in magnezijevskih rudokopov so pripravljene odstopiti inozemcem, samo da bi privežali inozemski kapital, da bi investirali v Rusiji, podobno kakor sta angleški in ameriški investirala v nemški industriji. Tudi valuto bi sovjeti znova stabilizirali.

Dr. Ivo Benkovič Dr. Franc Skaberne

odvetnika v Ljubljani
vljudno naznanjata

PRESELITEV

svoje odvetniške pisarne

na Aleksandrovo c. 6, mezz.,
vhod Beethovnova 14, palača Dunav
v Ljubljani. — Lift. — Telefon 20-02

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1932.

Kongres bankarskih organizacij v Parizu je konstatiral, da so nekatera podjetja ob času gospodarskega blagostanja neracionalno mešetarila s krediti v vseh mogočih oblikah. Radi tega se je sklenilo, pozvati vse banke, ki so včlanjene v sindikatu francoskih bank, da tako uredijo svoje poslovanje, da bodo vsak čas lahko objavile odprte in zaprte kredite v kateremkoli podjetju. Na ta način se bo namreč lahko doglalo, v kateri meri krediti povoljno delujejo na razvoj gospodarskega življenja.

TRGATEV V OKOLICI ŠIBENIKA

Trgatev je v Šibeniku in okolici popolnoma dovršena. Grozdja je bilo letos za 25 do 30 odstotkov manj, ko lani. Lani je dala trgatev 160.000 hl, letos pa samo 120 tisoč hl. Manjši donos vinogradov sta povzročili suša in deloma pa tudi toča. Kvaliteta letošnjega vina pa je boljša ko lani. Povprečno ima vino 11 do 14 stopinj. Za časa trgateve ni bilo kupcev in v tujino je bilo izvoženo samo 15 vagonov, manj kakor vsa leta pred in po vojni. Stare zaloge vina so še v Šibeniku in v Skradinu. Ker ni tujih kupcev, cena vina na veliko še ni doložena, v lokalnem prometu pa se prodaja vino po 1-80 do 2-20 Din za liter.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini trgovca **Rapeta Jožefa** v Domžalah. Konkurni sodnik Hutter Ivan, upravnik mase dr. Žvokelj, odvetnik v Kamniku. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Kamniku, dne 5. novembra ob desetih. Oglasitveni rok do dne 1. decembra. Ugotovitevni narok dne 10. decembra.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovinah:

restavraterja **Majdiča Josipa** v Mariboru, Grajska klet. Poravnalni sodnik dr. Kovča, poravnalni upravnik odv. dr. Rosina Igor. Narok za sklepanje poravnave pri mariborskem sodišču dne 12. decembra ob devetih, soba št. 84. Rok za oglasitev do 6. decembra.

Narok za prisilno poravnavo se določi v zadevah:

tvrdke »Sane«, tvornice čokolade v Hočah, na dan 17. novembra ob 10. uri pri mariborskem sodišču, soba št. 84;

trgovca **Löwy Antonija in Mytzky Geze** v Središču na dan 12. novembra ob 9. uri pri sodišču v Ormožu;

trgovca **Horvata Urbana** v Novem mestu na dan 10. novembra ob pol 11. pri sodišču v Novem mestu.

Potrdi se poravnava gostilničarja **Franca Jagodica** in trgovke **Frančiške Jagodic** v Kamniku.

Obiščite automatični bulet D A J - D A M

Dobava-prodaja

Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 6000 kg pečatnega voska, 60 kg ilustracijske barve, 20 kg valjane mase, 30 kg steklarske barve za numeratorje, 200 kg bencina, 2400 komadov sveč in 500.000 komadov transparentnih trakov. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 7. novembra t. l. ponudbe glede dobave 200 kg bakra. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih).

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 7. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1 ventila »Odin«, 4 komadov krogličnih ležišč, 60 kg bele kovine, 5 komadov smirkovih plošč, 30 komadov listov za locenjsko žago in 100 komadov kovinskih žagic; do 14. novembra t. l. pa glede dobave 10 komadov karborundum-plošč,

100 kg pocinkane žice, 40 komadov visečih ključavnic, 100 komadov kalijevih patron za reševalni aparat Draeger, 50 komadov vrtilnih konic za električne vrtilne stroje in glede obdelave osi za drobilec.

Direkcija državnega železarnega Vreš-Majdan sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg sladkorja.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave 250 omotov krovne lepence, 20 komadov gumijastih cevi za vrtilne stroje, 160 kg železne žice, 450 kg vijakov z maticami, 1000 komadov kremenov za bencinske svetiljke, 5000 kg žebeljev za tračnice, 20.000 kg portland-cementa, 1000 komadov hrastovih pragov, 500 m² heraklit-plošč, 25 kg žebeljev za iste; do 17. novembra t. l. pa glede dobave 300 komadov splintov in 250 kg navadnih žebeljev.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg strojnega olja.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave cinka, pločevine in mazalije.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 16. novembra t. l. ponudbe glede dobave jeklene žice, jeklenih vrvi ter glede dobave električnega materiala.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave pnevmatične naprave za hidroplanske konstrukcije.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 21. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1 aparata za destilacijo vode. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Direkcija državnih železnic, strojni oddelek v Sarajevu sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 4000 komadov mrežic za plinsko razsvetljavo; do 11. novembra t. l. pa glede dobave električnih aparatov.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave 250 kg vijakov z maticami in 2 komadov jermen.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave kolesnih delov, delov za motor; do 17. novembra pa glede dobave azbestnega in bombažnega materiala, vodikovih aparatov, 300 plošč pločevine in 30.600 kg pšenične moke.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede dobave 50 m³ hrastovega jamskega lesa, glede dobave vijakov, zakovic, žičnikov, železa, dimnih cevi, kositra, žice, bele pločevine, spiralnih svetrov itd.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 20. novembra t. l. ponudbe

glede dobave medenastih in bakrenih cevi ter bronze; do 21. novembra t. l. glede dobave mornariških kap, belih bombažastih sracij ter glede dobave sabelj; do 22. novembra t. l. glede dobave bencola, denaturiranega alkohola, glicerina, etra, solne in žveplene kisline, salmijaka, gipsa, lužnega kamenja, sode, masti za parkete, paste za kovine, mizarskega kleja itd.; do 24. novembra t. l. pa glede dobave pločevine, železa, kositra, alpaka-žice ter raznega drugega kovinskega materiala.

Prodaja vagonet. Dne 21. novembra t. l. se bo vršila na postaji Apatin-fabrika licitacija za prodajo 45 praznih vagonet za poljsko železnico. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani).

18 MILIJARD ZA JAVNA DELA V FRANCIJI

Minister za javna dela Daladier je razložil v Petit-Journalu glavne obrise novega vladnega načrta za investicije. Po tem načrtu se bodo investicije izvršile v petih do šestih letih in se bo letno izdalo za javna dela 4 do 5 milijard frankov. Javna dela, od katerih so nekatera že popolnoma proučena, druga pa se šele proučujejo, bodo veljala v vsem 18 milijard frankov, pri čemer pa dela za regulacijo Rone niso všteta, ker je finansiranje teh del zagotovljeno že iz drugih kreditov. Po načrtu se bodo z javnimi deli izboljšale in na novo zgradile avtomobilske ceste, izpopolnilo sedanje cestno omrežje in povečali kanali, da bi mogli pluti po njih vlačilci s 1000 tonami nosnosti. Na ta način bi bilo mogoče s kanali zvezati pristanišča ob kanalu La Manche s Švicco.

Razno

Paradižniki, dar francoske revolucije. V Evropo so bili prinešeni paradižniki sicer že mnogo preje ko tobak in krompir, toda udomačili so se zelo pozno. Že v začetku XVII. stoletja navaja botanik Bauhin v svojem delu paradižnike pod imenom »tumarthé americanorum«. S končnico athé je hotel Bauhin označiti mehikanski izvor paradižnikov. V Anglijo so prinesli paradižnike leta 1572. in so jih gojili v rastlinjaki kot veliko redkost. Niso pa takrat še vedeli, da so paradižniki tudi užitni. Tudi še nadalje so gojili paradižnike le kot eksotično rastlino in tako je bilo do francoske revolucije. Kakor v mnogih drugih stvarih, tako je tudi v tem pogledu povzročila francoska revolucija pravi preobrat in od

takrat se goje paradižniki kot užitna zelnjava. Prvi so poznali užitnost paradižnikov prebivalci Marseille-a, ki itak slove kot veliki gurmani. Iz Marseilleja so se razširili po vsej Franciji, obenem s francosko vojsko pa tudi po vsej Evropi. Narkrat je nastalo veliko povpraševanje po paradižnikih in danes je to jed, ki ne manjka na mizi tudi najbolj revnih ljudi.

Kanal čez polotok Florido nameravajo zgraditi. Velike ameriške paroplovne družbe se pogajajo z ameriškim finančnim ministrstvom za zgradnjo kanala, ki bi presekal polotok Florido, da bi mogle ladje z vzhodne ameriške obale pluti naravnost v pristanišča Mehikanskega zaliva. Na ta način bi se vožnja prav izdatno skrajšala. Sedaj se vrše pogajanja zaradi financiranja tega načrta. Kanal bi bil dolg 155 km in ne bi njegova zgraditev pomenila posebnih tehničnih težkoč. Težje pa bo dobiti skupaj potreben denar, ker se Panamski prekop slabo obrestuje, kar bi moglo preplašiti finančnike, da bi dali denar za nov prekop.

Irzna poročila

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 28. oktobra 1932. je bilo pripeljanih 198 svinj, cene so bile sledeče:

Mladi prašiči 5—6 tednov stari 50—80, 7—9 tednov stari 100—140, 3—4 mesece stari 180—250, 5—7 mesecev stari 350—400, 8—10 mesecev stari 450—500, 1 leto stari 600—750 Din za komad. 1 kg žive teže 650—7, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. Prodanih je bilo 161 svinj.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 3. novembra. Gospa Inger. Red A.

Petek, dne 4. nov.: Zaprt (generalka). Sobota, dne 5. novembra: Veselivno grad. Premijera. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 3. novembra: Zaljubljen v tri oranže. Red C.

Petek, dne 4. novembra: Zaprt. Sobota, dne 5. novembra: Hlapec Jernej. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Črtek, dne 3. oktobra: Za narodov blagor. Red C.

Petek, dne 4. oktobra: Zaprt. Sobota, dne 5. oktobra: Friderika. Red B.

Brzojavi:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lasnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postržba — Ceniki na razpologo
Ustanovljeno leta 1840

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

KVERTA
LJUBLJANA
Trgovska 2 Volarski park
TVORNICA KVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Prodaja hiše

Iz konkurzne mase Kmetijske eksportne zadruge, r. z. z o. z. v Mariboru, se področno

proda hiša

na Aleksandrovi cesti št. 34 v Mariboru (vl. št. 474 k. o. Grajska vrata) za ne manj kakor cenilno vrednost, t. j.

Din 852.210.80 netto.

Kupnina se mora plačati takoj v gotovini, vse stranske pristojbine mora plačati kupec.

Hiša je dvonadstropna z velikimi trgovskimi in skladišnimi prostori, obširnimi dvoriščem in skladišnimi stavbami, leži na najprometnejšem delu mesta.

Interesenti naj vpošljejo tekom 14 dni od objave tega oglasa obvezne ponudbe z označbo ponudene kupnine konkurznemu upravitelju

dr. Šnuderlu Maksu, odvetniku v Mariboru,

ki daje tudi vse informacije.

Hiša se bo prodala najboljšemu ponudniku.

Trgovci in industrijci!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.